

<p>Nazwa projektu: Uchwała Rady Ministrów w sprawie przyjęcia projektu Programu Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa 2021-2027 (FEPŻ)</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące: Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu: Stanisław Szwed – Sekretarz Stanu w MRiPS</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu: Elżbieta Przybyszewska-Szczęsny tel. 22 661 13 15 e-mail: elzbieta.przybyszewska-szczesny@mriips.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 22.12.2021 r.</p> <p>Źródło: art.14g ust. 4b) ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2021r. poz.1057) .</p> <p>Nr w wykazie prac Rady Ministrów: IC18</p>
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Uchwała ustanawia Program Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa 2021-2027, który będzie stanowić podstawę wdrażania w Polsce Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) w obszarze przeciwdziałania deprivacji materialnej, o którym mowa w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylającego rozporządzenie (UE) nr 1296/2013 (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021 r.).

Program stanowi kontynuację Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (POPŻ), współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD).

Zgodnie z art.14g ust. 4b) ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2021r. poz.1057) Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego opracowuje program służący realizacji umowy partnerstwa realizowany z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus przeznaczonych na zwalczanie deprivacji materialnej, natomiast w projekcie Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027 ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego przypisano funkcję Instytucji Zarządzającej Programem FEPŻ.

Program będzie realizowany na podstawie ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 i 2369 oraz z 2021 r. poz. 794, 803), zmienionej ustawą o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (tzw. ustawa wdrożeniowa, procedowana obecnie przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej).

Ustawa wdrożeniowa zawiera również przepisy zmieniające w odniesieniu do Programu FEPŻ ustawę z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2021 r. poz. 630), związane z powierzeniem IJHARS wykonywania badań laboratoryjnych próbek artykułów rolno-spożywczych (w drodze porozumienia z Krajowym Ośrodkiem Wsparcia Rolnictwa), będących, przedmiotem dystrybucji w ramach Programu.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Celem Programu jest zapewnienie odbiorcom końcowym pomocy żywnościowej w formie paczek żywnościowych lub posiłków oraz możliwości udziału w działaniach towarzyszących na rzecz włączenia społecznego. Pomoc będzie kierowana do osób znajdujących się w trudnej sytuacji (przesłanki określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r.), których dochód nie przekracza określonego procentowo kryterium uprawniającego do świadczeń z pomocy społecznej.

Program będzie oferować podstawową pomoc żywnościową, a dzięki udziałowi w działaniach towarzyszących umożliwi podjęcie przez osoby potrzebujące dalszych kroków na drodze do włączenia społecznego (integracja, zatrudnienie, edukacja, itp.). Ponadto odbiorcom końcowym Programu będzie udostępniana dodatkowa żywność pochodząca spoza Programu (darowizny, zbiórki). Za dystrybucję żywności odpowiadać będą beneficjenci – organizacje partnerskie na poziomie ogólnopolskim lub ponadregionalnym (OPO), za pośrednictwem współpracujących organizacji regionalnych (OPR) i lokalnych (OPL).

Podstawowe różnice między Programami PO PŻ i FEPŻ:

1) Podstawa prawna i źródło finansowania

W perspektywie 2021-2027 KE zadecydowała o likwidacji Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) i włączenie programów przeciwdziałania deprivacji materialnej do Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+).

2) Stopa współfinansowania

W latach 2014-2020 stopa współfinansowania PO PŻ wynosiła: 85% (współfinansowanie z FEAD), 15% (środki z budżetu państwa).

W perspektywie 2021-2027, zgodnie z art. 10 rozp. EFS+ stopa współfinansowania dla programów zwalczania deprivacji materialnej wynosi 90%, przy jednoczesnym 10% współfinansowaniu ze środków krajowych.

3) Większe środki dla organizacji partnerskich na obsługę dystrybucji żywności i prowadzenie działań towarzyszących

W PO PŻ organizacje partnerskie były uprawnione do otrzymywania środków ryczałtowych w wysokości 5% wartości żywności dostarczonej do ich magazynów na pokrycie kosztów transportu, magazynowania i administracji oraz środków na pokrycie kosztów prowadzenia działań towarzyszących, również wysokości 5% wartości żywności dostarczonej do magazynów tych organizacji. W Programie FEPŻ wartość ww. środków została określona na poziomie 7% wartości żywności, zgodnie z art. 22 ust. 1 lit. c) rozp. EFS+. Aby wesprzeć dystrybucję na poziomie lokalnym organizacje partnerskie ogólnopolskie (OPO) zobowiązane będą do przekazywania części (od 0,5 do 1,5 %) ryczałtu do sieci swoich organizacji partnerskich na szczeblu lokalnym (OPL).

4) Finansowanie dystrybucji żywności dodatkowej pochodzącej z darowizn

W ramach POPŻ organizacje partnerskie wydawały odbiorcom końcowym żywność zakupioną ze środków Programu. Dodatkowo odbiorcy otrzymywali dodatkową żywność pozyskiwaną przez organizacje partnerskie z różnych źródeł zewnętrznych (m.in. w ramach współpracy z dystrybutorami i sprzedawcami żywności, ze zbiorów i z darowizn). W zależności od organizacji, udział żywności ze źródeł zewnętrznych wynosił od ok. 2% do ok.40% w łącznej ilości żywności wydawanej przez organizacje rocznie. Dystrybucja żywności z darowizn nie była finansowana w ramach POPŻ. W Programie FEPŻ przewidziano przeznaczenie 3% łącznej alokacji na finansowanie kosztów gromadzenia, transportu, magazynowania i dystrybucji darów żywnościowych oraz kosztów bezpośrednio z tym związanych działań podnoszących świadomość społeczną, zgodnie z art. 22 ust. 1 lit) d rozp. EFS+.

W systemie realizacji Programu FEPŻ nie przewidziano istotnych zmian w porównaniu do PO PŻ.

Za zakup żywności będzie odpowiadać Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, pełniąc jednocześnie funkcję Instytucji Pośredniczącej odpowiedzialnej za zawieranie i rozliczanie umów z organizacjami partnerskimi. Za wykonywanie badań laboratoryjnych próbek artykułów spożywczych będą odpowiadać Terenowe Inspekcje Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, a badania zlecane i finansowane będą przez KOWR, w drodze zawartego porozumienia z GIJARS.

Organizacje partnerskie będą nadal zobowiązane do prowadzenia działań towarzyszących na rzecz odbiorców pomocy żywnościowej, ale zakres tematyczny tych działań będzie znacznie szerszy niż w ramach POPŻ. Zgodnie z definicją w rozp. EFS+, mogą to być działania na rzecz włączenia społecznego, takie jak kierowanie osób do służb świadczących usługi społeczne i zdrowotne, w tym wsparcie psychologiczne, lub świadczenie takich usług, udzielanie stosownych informacji na temat usług publicznych lub udzielanie porad dotyczących gospodarowania budżetem domowym. Rodzaje działań towarzyszących będzie określać IZ w wytycznych na dany podprogram, po zasięgnięciu opinii organizacji partnerskich.

Informacje o wynikach analiz możliwości osiągnięcia celu projektu za pomocą innych środków

POPŻ zapewniał podstawową pomoc żywnościową w formie paczek żywnościowych lub posiłków, przy czym była to pomoc o charakterze powtarzalnym i regularnym w obrębie ok. 1-rocznych okresów realizacji. Każda osoba zakwalifikowana otrzymywała artykuły spożywcze z 5 różnych grup, zgodnych z zasadami zrównoważonego żywienia (ok. 50 kg rocznie/os. w gospodarstwie domowym). To znacząca forma wsparcia, uzupełniająca pomoc żywnościową udostępnianą osobom potrzebującym z innych źródeł. Dla porównania, żywność pozyskiwana przez organizacje pozarządowe z darowizn, ma charakter „akcyjny”, a dostępny asortyment jest zmienny i obejmuje różne artykuły, które nie zawsze dają możliwość przygotowania pełnowartościowego posiłku (np. słodycze, przekąski, itp.). Jak wskazują dane dotyczące udziału żywności finansowanej z FEAD w łącznej puli żywności, jaką organizacje partnerskie przekazały w 2020 r. odbiorcom końcowym, jedynie w przypadku największych sieci organizacji, tj. Federacji Polskich Banków Żywności i Caritas Polska, żywność spoza POPŻ stanowiła odpowiednio 35% oraz 20% żywności wydanej potrzebującym. W przypadku innych sieci (Polski Komitet Pomocy Społecznej i Polski Czerwony Krzyż), żywność z FEAD stanowiła niemal 99% całej udostępnianej pomocy żywnościowej. POPŻ stanowił również uzupełnienie wsparcia oferowanego najuboższym mieszkańcom przez gminy. Zatem POPŻ oraz FEPŻ jako jego następcą, stanowią wsparcie nieporównywalne z innymi dostępnymi formami pomocy żywnościowej, finansowanymi ze źródeł zewnętrznych.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Każde państwo członkowskie UE będzie wdrażać działania z zakresu zapewnienia pomocy żywnościowej lub podstawowej pomocy materialnej – w formie odrębnego programu lub dedykowanego priorytetu w ramach programu wdrażającego EFS+.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Osoby najbardziej potrzebujące – odbiorcy końcowi Programu, w tym rodziny z dziećmi, osoby	średnio rocznie ok. 1,3 mln osób, w tym ok. 350 tys. dzieci poniżej 15. roku	MRiPS (2020)	Zapewnienie podstawowej pomocy żywnościowej oraz możliwości udziału w działaniach towarzyszących na rzecz włączenia społecznego

niepełnosprawne i osoby starsze	życia, 145 tys. seniorów powyżej 65. roku życia oraz 220 tys. osób niepełnosprawnych		
Beneficjenci – organizacje partnerskie ogólnopolskie (OPO)	4 organizacje na poziomie ogólnopolskim lub ponadregionalnym	MRiPS (2020)	Udostępnienie finansowanych ze środków Programu artykułów spożywczych do dystrybucji wśród odbiorców końcowych oraz środków ryczałtowych na pokrycie części kosztów transportu, administrowania i magazynowania oraz prowadzenia działań towarzyszących. Dodatkowo beneficjentom – organizacjom partnerskim będą przysługiwać środki z tytułu dystrybucji żywności z darowizn. Uprawnione do otrzymywania środków finansowych będą podmioty faktycznie ponoszące koszty realizacji dystrybucji oraz prowadzenia działań towarzyszących.
Beneficjenci – organizacje partnerskie regionalne (OPR)	90	MRiPS (2020)	
Beneficjenci – organizacje partnerskie lokalne (OPL)	2 500	MRiPS (2020)	

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt Programu został opracowany przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej w ścisłej współpracy z Grupą Roboczą do spraw wsparcia opracowania programu, powołaną na podstawie zarządzenia MRiPS nr 2 z 29.01.2021 r. W skład Grupy weszli przedstawiciele Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, Ministerstwa Finansów, Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa oraz organizacji partnerskich uczestniczących dotychczas w realizacji POPŻ – Federacji Polskich Banków Żywności, Caritas Polska, Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej i Polskiego Czerwonego Krzyża, a także przedstawiciele ośrodków pomocy społecznej. Ponadto główne założenia projektu Programu były przedmiotem tzw. wysłuchania publicznego, które odbyło się 1.07.2021 r., w których wzięło udział w formie zdalnej ok. 130 uczestników.

Projekt został skierowany do konsultacji społecznych – upubliczniony na BIP MRiPS z 30-dniowym terminem na zgłaszanie uwag.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania: Źródła finansowania: cz. 44, dział 750, rozdz. 75001 oraz cz. 19; środki rezerwy celowej poz. 8 i 98

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń

Na obecnym etapie nie jest możliwe precyzyjne określenie skutków finansowych wdrożenia regulacji. Ostateczna alokacja środków finansowych dla Polski na przeciwdziałanie deprivacji materialnej w ramach EFS+ nie została jeszcze ostatecznie potwierdzona w związku z brakiem zatwierdzenia Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027 przez Komisję Europejską. Według wstępnych założeń, zgodnie z treścią

założeń	<p>projektu UP przyjętego przez Radę Ministrów 30.11.2021 r., łączny budżet programu wyniesie 527 777 780 euro, przy czym 90% środków (475 mln euro) będzie pochodzić z budżetu środków europejskich, a 10% (52,7 mln euro) z budżetu państwa.</p> <p>Zgodnie ze wstępnym projektem Programu oraz wymogami wynikającymi z rozp. EFS+ (art. 22, ust.1 lit. c) i e), w ramach łącznej alokacji Programu przeznaczają się 7% środków na pokrycie kosztów administracji, transportu i magazynowania żywności, ponoszonych przez beneficjentów – organizacje partnerskie, a kolejne 7% środków na pokrycie kosztów realizacji środków towarzyszących. Na pokrycie kosztów dystrybucji darów żywnościowych planuje się przeznaczyć do 3% łącznej alokacji środków Programu.</p> <p>Według wstępnych założeń planuje się wydatkowanie największej puli środków finansowych w latach 2024-2027, przy jednoczesnym przeznaczeniu na 2023 r. oraz lata 2028-2029 mniejszej alokacji, aby zminimalizować ryzyko niewydatkowania środków w wymaganym przepisami prawa okresie kwalifikowalności zgodnie z zasadą n+2.</p> <p>Zgodnie z art. 36 ust. 1 rozporządzenia ogólnego w Programie przewidziano przeznaczenie 3,5 % alokacji na pomoc techniczną w celu zapewnienia skutecznego zarządzania Programem i jego wdrażania. Beneficjentami pomocy technicznej będą instytucje uczestniczące w systemie realizacji Programu: Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej (jako IZ), Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (jako IP) oraz Ministerstwo Finansów (jako Instytucja Audytowa, instytucja wykonująca zadania w zakresie księgowania wydatków, jak również podmiot otrzymujący płatności od Komisji).</p>
---------	---

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d
	(dodaj/usuń)	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Nie dotyczy						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Nie dotyczy						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Poprawa sytuacji osób i rodzin znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji poprzez udostępnienie podstawowej pomocy żywnościowej oraz zapewnienie możliwości udziału w działaniach towarzyszących na rzecz włączenia społecznego.						
Niemierzalne	organizacje pozarządowe niedziałające dla osiągnięcia zysku	Zwiększenie potencjału beneficjentów – organizacji partnerskich w zakresie realizacji dystrybucji żywności.						
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Regulacja może mieć pośredni wpływ na sytuację przedsiębiorców działających na rynku spożywczym, poprzez możliwość ich udziału w postępowaniach na zakup artykułów spożywczych finansowanych z Programu i zapewnienie dostaw artykułów do magazynów beneficjentów – organizacji partnerskich.							

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy

Komentarz: Regulacja opiera się w dużej mierze na rozwiązaniach już funkcjonujących w ramach POPŻ. Jedyną nową operacją podlegającą finansowaniu z Programu jest dystrybucja darów żywnościowych i bezpośrednio z tym związanych działań podnoszących świadomość społeczną. Przyjęto jednakże podobny do pozostałych operacji, sposób jej realizacji i rozliczania (środki rzeczaltowe), zatem jedynie częściowo wdrożenie tej operacji spowoduje dodatkowe obciążenie dla KOWR i beneficjentów – organizacji partnerskich, przy czym wynika to wyłącznie z wdrożenia przepisu rozp. EFS+ (art. 22 ust. 1 lit. d).

9. Wpływ na rynek pracy

Regulacja nie wpływa na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☒ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
---	--	---

Omówienie wpływu	<p>Regulacja poprzez przewidywane wsparcie dla beneficjentów – organizacji partnerskich z tytułu dystrybucji darów żywnościowych wpisuje się pośrednio w realizację celów zrównoważonego rozwoju – przeciwdziałanie marnowaniu żywności.</p> <p>Program Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa 2021-2027 jako finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus będzie komplementarny wobec innych programów wdrażanych w perspektywie 2021-2027, w tym programów wdrażanych na poziomie regionalnym (w szczególności z uwagi na zapewnienie wsparcia osobom indywidualnym, czego nie przewidują inne programy ogólnokrajowe). W tym kontekście realizacja Programu może pośrednio oddziaływać na sytuację i rozwój regionów.</p>
------------------	--

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Uchwała wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Ewaluacja Programu będzie prowadzona zgodnie z art. art. 23 ust. 3 rozp. EFS+. IZ przeprowadza dwukrotnie ustrukturyzowane badanie odbiorców końcowych w celu oceny wsparcia otrzymanego przez te osoby z EFS+, ich warunków życia oraz deprivacji materialnej, jakiej podlegają. IZ przekazuje do KE sprawozdania dotyczące wyników badania: do dnia 30 czerwca 2025 r. (według danych na koniec 2024 r.) oraz do 30 czerwca 2028 r. (według danych na koniec 2027 r.). Badanie będzie przeprowadzone w oparciu o model badania, który zostanie określony przez Komisję w drodze aktu wykonawczego.

Dodatkowo IZ może przeprowadzać inne badania w ramach ewaluacji w zależności od zidentyfikowanych potrzeb.

Ponadto monitorowanie efektów wdrażania Programu będzie prowadzone w oparciu o wskaźniki produktu i rezultatu określone w załączniku III do rozp. EFS+, sprawozdawane corocznie do Komisji Europejskiej.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)